

Záró gondolatként Szabó Szádoktól idézem a szóban forgó könyv hátlapján is megtalálható néhány sort, amely jól összefoglalja és kifejezi Aquinói Szent Tamás példaértékű voltát. „Tamás a tudósnak és a szentnek csodálatosan összehangzó tökéletessége. Mélységes hit és alázatosság, imádság, munka, a kereszt tövében való eszmélődés, a lélek benső békéje, egyensúly teszik személyét és munkáját nagygyá. Még mint költő is megkapó erejű és dogmatikai mélységű (pl. *Adoro te devote és Pange lingua*). Mint bölcselő és hittudós az igazságot keresi egyedül, a bölcséletben a tekintély nála nem föltétlen, az igazságot önmagáért keresi. A hit a kiindulópontja, a hit és a tudás harmóniájára törekszik és ezt halhatatlan műveiben el is éri. A középkornak ő a legvilágosabb, legegységesebb elméje, rendszerében benne él a gyökeres átgondoltság, a módszer alaki tökéletessége, az összes problémákat átfogó egyetemesség. Alig van modern társadalmi, bölcséleti kérdés, melyre ő már választ nem adott volna ezelőtt hétszáz évvel. Nem a részletkutatásban nagy, hanem az összefoglaló rendszer az ő érdeme, melyet találóan hasonlítanak a gótikus dómokhoz. Arisztotelészt ő bányászta ki következetesen a keresztény gondolkodás számára mestere, Nagy Szent Albert nyomán, megmentette egyúttal a patrisztikus hagyománynak, Szent Ágostonnak és korát megelőző skolasztikának értékeit.”²⁵

PETŐ Alexandra
doktoranda (DE ÁJK)

— BESZÁMOLÓ —

A POLGÁRI ELJÁRÁSJOGI ÉS NEMZETKÖZI MAGÁNJOGI
KUTATÁSOKAT VÉGZŐ DOKTORANDUSZOK
ÉS DOKTORJELÖLTEK II. ORSZÁGOS KONFERENCIÁJA

2013. február 15-én, péntek reggel vette kezdetét az Egyetem II. János Pál dísztermében a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar Doktori Kutatócsoport keretében²⁶ szervezett II. országos doktorandusz konferencia. Az Egyetem immár második éve ad otthont a rendezvénynek, amely nagy érdeklődésre tartott számot a meghívottak között. Ezt jelzi, hogy a tavalyihoz közel azonos számban jelentek meg az előadó doktoranduszok, ezúttal is az ország valamennyi egye-

²⁵ Szabó Szádok szömonográfiájából. In: BANGHA Béla (szerk.): *Magyar Katolikus Lexikon IV.* Budapest, Magyar Kultúra, 1933. 306.

²⁶ Pázmány Péter Katolikus Egyetem TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0014.sz. projektje.

teméről. A jelenlévőket *Schanda Balázs* (dékán, egyetemi tanár PPKE JÁK), majd a főszervezők: *Harsági Viktória*, a Magánjogi Kutatócsoport vezetője (tanszékvezető egyetemi docens, PPKE JÁK), és *Raffai Katalin* (egyetemi docens, PPKE JÁK) a Kutatócsoport tagja, köszöntötték.

A köszöntő gondolatokat követően a Plenáris ülés *Mag. Susanne Frodl* (kutató, Universität Wien, Institut für Zivilverfahrensrecht und Forschungsinstitut für Rechtsentwicklung) „*Auf dem Weg zu einem geschlossenen Europäischen Rechtsraum unter Aufgabe nationaler Rechtsstraditionen? Zum Beschluss der Europäischen Erbrechtsverordnung*” című referátumával folytatódott. Az előadó a nemzetközi öröklési eljárásban egy közösségi jogalkotói aktus szükségességét vizsgálta. Jogeseten keresztül mutatta be az öröklési rendelet legfontosabb szabályait: a joghatóságra, az alkalmazandó jogra, az elismerésre és a végrehajthatóságra vonatkozó rendelkezéseket. Részletesen foglalkozott a rendelet által kitűzött célokkal és ezek elérését biztosító alapelvekkel, csakúgy, mint a rendelet új vívmányával az európai öröklési bizonyítvánnyal.

Idén is három szekció került kialakításra az előadások tematikája szerint: egy nemzetközi magánjogi szekció, amelyet a könyvtár kis olvasótermében, és a két polgári eljárásjogi szekció, amelyet a Doktori Iskola Tanácstermében, és a Dékáni Tanácsteremben bonyolítottak le. Ezúttal a konferencia egésze az „*Új jogalkotási perspektívák és tendenciák Magyarországon és az Európai Unióban*” címet viselte.

VINCZE Gabriella – SURI Noémi

Nemzetközi Magánjogi Szekció

Kisebbségi ütemtervvaltozással *Nagy Csongor István* tanszékvezető egyetemi docens (SZTE ÁJK) rövid megnyitója után a Nemzetközi Magánjogi Szekció megkezdte ülésvezetését, az elhangzott referátumok felölelték a közelmúltban a nemzetközi magánjog területén hozott jogalkotási újításokat. A hallgatóság körében üdvözölhettük Burián László tanszékvezető professzor urat, és Raffai Katalin tanárnőt is.

Elsőként *Vincze Gabriella* (doktoranda, PPKE JÁK) tartotta meg a referátumát „*Új lépés az egységes európai szerződési jog felé: az egységes adásvételi jogról szóló rendelettervezet*” címmel, amely az Európai Bizottság új, még el nem fogadott opcionális jogi eszközének²⁷ ellentmondásos, merőben szokatlan jogi természetét elemezte, és annak következményeit a hasonló területet szabályozó főbb jogi eszközök, a Róma I. Rendelettel, és a Bécsi Vételi Egyezményvel kapcsolatos viszonyára. Az előadás után kibontakozó vita is jól szemléltette azokat a kételyeket, amelyek az európai szakemberek körében is felvetődtek a tervezetet illetően, Burián László

²⁷ Az Európai Parlament és Tanács Rendelete a közös európai adásvételi jogról. Javaslat. COM (2011) 635 végleges (2011/0284 COD).

tanszékvezető úr kifejezte abbéli reményét, hogy a rendelettervezet nem ebben a formájában kerül elfogadásra, majd alkalmazásra.

A következő előadást *Szilágyi Ferenc* (doktorandusz, PPKE JÁK) tartotta „*A számítási felhő szolgáltatások szerződési jogi kérdései egy közös európai szerződési jogi eszköz megalkotására figyelemmel*” címmel. Az előadás első részében felvázolta a kérdéskör kontextusát, amelyet az Európai Bizottság közös európai adásvételi jogról szóló rendeletjavaslata, másrészt a 2012 szeptemberében „A számítási felhőben rejlő potenciál felszabadítása Európában” címmel közzétett közleménye²⁸ ad meg. Bár az előbbi tartalmaz rendelkezéseket a digitális tartalmakra, ezek nem fedik le a számítási felhő szolgáltatások minden vonatkozását. Az előadás második részében a számítási felhő szolgáltatás meghatározását és a különböző szolgáltatások kategorizálását²⁹ követően a kategóriák lefedte szerződéses viszony azonosítására tett kísérletet. A doktorandusz szerint a minél pontosabb beazonosítás segíthet az atipikus szerződéses viszony tipizált szabályainak kialakítása során. A jellemző szolgáltatást alapul véve öt szerződéstípus tesztelésére került sor: az adásvételi, a megbízási jellegű, a vállalkozási jellegű, a letéti, valamint a bérleti szerződésé. Az előadó arra következtetésre jutott, hogy a számítási felhő által lefedett viszonyok a bérlet jegyeit hordozzák, bár ez szolgáltatásokként változó lehet.

Az ebédet követően *Margittay-Mészáros Árpád* (doktorandusz, SZTE ÁJK) tartotta meg előadását „*Az EU új nemzetközi magánjogi rendelettervezete a házassági vagyonyjogról*” címmel. Először a tervezet előzményeit, a Stockholmi Programot ismertette, majd a Bizottság rendelettervezete és a felek által jelenleg alkalmazható jog összefüggéseit. A referátumot azzal zárta, hogy előkészületben van a bejegyzett élettársi kapcsolatban élők vagyonyjogáról szóló rendelet, amelyet eddig érdekes módon nem vitattak, és valószínűleg gond nélkül elfogadásra kerül.

Bodzási Balázs (doktorandusz, BCE) „*Az európai uniós jog legújabb fejleményeinek hatása a tagállami szerződési jogokra*” előadásának keretében először leszögezte, hogy a Banco Espanol-ügyben³⁰ hozott határozat komoly következményekkel járt a tagállami jogokra, és a bíróságok gyakorlatára. Ismertette magát a jogesetet, majd a 93/13/EGK irányelv³¹ azon rendelkezését, amelyet az ügyben eljáró spanyol bíróság értelmezni kért. A Bíróság értelmezése szerint az irányelvvel ellentétes minden olyan tagállami jogszabály, így a fogyasztók és felhasználók védelméről szóló törvényt átdolgozó spanyol rendelet is, amely lehetővé teszi a nemzeti bíróságnak, hogy a tisztességtelen feltétel miatt érvénytelen szerződést kiegészítse. Az előadó megállapította, hogy a magyar bíróságok gyakorlata ezzel ellentétes, és ezen az új Ptk. sem változtatott, vagyis valószínű, hogy ellentétben lesz e téren az Unió jogával.

²⁸ COM(2012) 529 végleges.

²⁹ Az ún. XaaS kategóriák alapján.

³⁰ C-618/10. sz. ügy.

³¹ A Tanács 93/13/EGK irányelve a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről.

Bozsó Zoltán (doktorandusz, PPKE JÁK) a „*Bécsi Vételi Egyezmény és az Egyesült Kereskedelmi Törvénykönyv (UCC) rövid összevetése*” során tett érdekes összehasonlításokat. Először azt tárgyalta, miért fontos a két kódex összevetése (a nemzetközi kereskedelem volumene, gyakori alkalmazásuk, stb.), ismertette röviden jellemzőiket, majd rátért azoknak a rendelkezéseknek az ismertetésére, ahol a különbségek a legfeltűnőbbek. Ezek hét ponton érhetők tetten: a szerződés tárgyi hatályára, a szerződéskötés formai követelményeire, a szerződési ajánlat visszavonására, a szerződéses dokumentumok eltérő tartalmára, a szavatossági kötelezettségek kizárására, a hibás teljesítésre és elállásra, valamint az egyoldalú vételár csökkentésére vonatkozó rendelkezéseknél.

Czugler Péter Áron (doktorandusz, ELTE ÁJK) „*A Róma I. rendelet 6.cikk (2) és 8. cikk (1) bekezdései a gyakorlatba – miben is áll a védelem?*” című referátuma a Róma I. rendelet³² fogyasztói szerződésekre irányadó 6. cikk (2), illetve munkaszerződésre vonatkozó 8. cikk (1) bekezdései alkalmazásával kapcsolatos jogalkalmazási nehézségekre kívánta felhívni a figyelmet. A kedvezőbb jog elvén alapuló kollíziós szabály alkalmazása a gyakorlatban igen nehezen megválaszolható módszertani kérdéseket vet föl, azon kívül megkívánja a felek által választott és az egyébként irányadó jog összehasonlítását. Az előadó szerint azonban el kell dönteni, hogy az összehasonlítás milyen szinten, és milyen ismérv alapján történjék, és a problémát az okozza, hogy a több módszer közül a rendelet nem jelöli ki az irányadót. A jogtudósok körében az objektív alapokon álló, jogintézmények szintjén elvégzett összehasonlításnak van a legnagyobb támogatottsága. Ez a nézőpont azonban nincs összhangban a gyakorlattal, amely mégis az egyes jogszabályi rendelkezéseknek az igény szempontjából való összehasonlítása módszerét látszik követni. Az előadó azal zárta következtetéseit, hogy mivel az Unió Bírósága kifejezett értelmezést eddig még nem adott, nehéz megítélni, hogy a nemzeti bíróságoknak miként kell majd eljárniuk, azonban már most is érzékelhető, hogy a vizsgált szabályok hiányosak.

Bartóky-Gönczy Balázs (doktorandusz, PPKE JÁK) „*Joghatósági kérdések az interneten elkövetett személyiségi jogi jogsértések esetén*” című előadását azzal a megállapítással kezdte, hogy az internet sem lehet „hors de la loi” azaz jogon kívüli terület, és különösen a territorialitás elvére épülő joghatósági kérdések újragondolása szükséges az új jelenség körében. Kiemelte az online média sajátosságait, nevezetesen, hogy a károkozás mértéke nagyobb, mint a nyomtatott sajtó esetében a kisebb ellenőrizhetőség, és a nagyszámú felhasználáshoz való eljutás miatt. Bartóky-Gönczy Balázs a Brüsszel I. joghatósági szabályaiból indult ki, a jogeseteken (pl. Shevill-ügy, Martinez- és az eDate Advertising-ügy) keresztül követte végig a „károkozás bekövetkeztenek helye” terminus technikus fejlődését, és annak értelmezését az internettel elkövetett jogsértésekre. Kiemelte a mozaik-elvet, amelyet a Shevill-ügy óta alkalmaznak, és arra a következtetésre jutott, hogy alkalmazása az internet korában meghaladott és sérti az előreláthatóság elvét.

³² A Parlament és Tanács 593/2008/EK rendelete (2008. június 17.) a szerződéses kötelezettségekre irányadó jogról.

Az utolsó előadást követő élénk vita után ért véget a szekcióülés. Hasznos és tartalmas napot töltöttünk együtt. Remélhetőleg így lesz jövőre is, mert a rendezvény nem csupán megmérettetésre adott lehetőséget, hanem arra is, hogy a fiatal kutatók jobban megismerhessék egymást, és közelebb hozza egymáshoz a különböző jogterületeken végzett munkák eredményeit.

VINCZE Gabriella
(doktoranda, PPKE JÁK)

Polgári Eljárásjogi Szekció I.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Kar Doktori Iskolája, valamint Magánjogi Kutatócsoportja által megrendezésre került Polgári Eljárásjogi és Nemzetközi Magánjogi Kutatásokat Végző Doktoranduszok és Doktorjelöltek II. Országos Konferenciája Polgári Eljárásjogi Szekció I. keretében a résztvevő előadók *Szabó Imre* professzor úr, a Szegei Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának dékánja, vezetése mellett kezdték meg referátumaikat.

A szekció első témája „*Az alkotmányjogi panasz, mint rendkívüli jogorvoslat és az igazságszolgáltatásba vetett bizalom*” címet viselte, melyet *Gyimesi Tamás Ferenc* (doktorandusz, PPKE JÁK) mutatott be. A valódi alkotmányjogi panasszal kívánt foglalkozni a jogerő viszonylatában. Arra a kérdésre kereste a választ, ténylegesen igazolható-e az az apokaliptikus kép, mely a jogerő, az igazságszolgáltatásba vetett bizalom megrendülését, a magánjog ‘elközjogiasodását’, az Alkotmánybíróság negyedik felülvizsgálati fórumként történő funkcionálizálódását vetíti elő. Részletesen foglalkozott a valódi alkotmányjogi panasz természetével, a párhuzamos eljárások problémáival, és mélyrehatóan ismertette az intézmény jogirodalombeli ellentétes megítélését. A valódi alkotmányjogi panasz hatékonyságát, működését, igazságszolgáltatáshoz való viszonyát a közeljövő fogja megmutatni, s véleménye szerint az igazsági kérdéseket az ítélkezési gyakorlat fogja felszínre hozni, melyben kiemelt feladat hárul az Alkotmánybíróságra.

Németh Ildikó (doktoranda, PPKE JÁK) *Paksy-Betke Mátéval* (egyetemi adjunktus, PPKE JÁK) közösen összeállított „*Európai örökség és öröklés Európában*” című referátumát tárta a konferencia résztvevői elé. Létezik, létezhet-e közös európai örökség, magának a jogi kultúrának az öröksége? A gyakorlatban hogyan érvényesül a különböző jogrendszerek, főként az Európai Unió tagállamainak viszonylatában? Az előadó *Zweigelt-Kötz* által meghatározott öt stíluslem segítségével vizsgálta, hogy a jog területén kifejezetten az öröklési jogra vonatkozóan megtalálható-e valamilyen közös hagyaték vagy szellemi gyökér. Különböző stíluslemek vizsgálata során törekedett az egyes öröklési rendszerek csoportok szerinti felosztására, ugyanakkor végkövetkeztetéseiben arra az álláspontra helyezkedett, hogy az öröklési jog területén nem is lehetséges egy egységes felosztást kialakítani. A nemzetközi magánjogra hárul az a feladat, hogy a jogrendszerek különbözőségéből fakadó

ellentéteket kiküszöbölje, mely ellentétek feloldásában jelentős mérföldkövet jelent az európai öröklési rendelet.

Harmadik előadóként *Suri Noémi* (doktoranda, PPKE JÁK) „*Hagyatéki gondnok avagy végrendeleti végrehajtó – Az öröklési rendelet fogalomrendszerének új aspektusai*” címmel tartotta meg referátumát. Hagyatéki gondnok vagy végrendeleti végrehajtó? Két különálló intézmény vagy jogrendszerként eltérő megnevezés? Előadásában ezt a két intézményt vette górcső alá, az öröklési rendelet előírásának elemzése nyomán törekedett feltérképezni, milyen szerepet töltenek be egy vélhetően közös alapokon nyugvó öröklési eljárás során. A végrendeleti végrehajtóra, az eseti gondnokra, valamint az ügygondokra vonatkozó magyar hagyatéki eljárás szabályait vizsgálta, és következtetéseket vont le az öröklési rendelet Magyarországra rótt kötelezettségeit illetően.

Negyedik előadóként *Dávid Ágnes* (doktoranda, Andrásy Egyetem) „*E-önkormányzat, az elektronikus okiratok felhasználhatósága*” című referátumával szólalt fel. Előadásában a polgári eljárásjog E-önkormányzásban betöltött szerepét vette górcső alá. Gondolatait Walter Rechberger azon nézetére alapozta, mely az információs technológiák polgári eljárásjogba való bevonására az elmúlt évszázad legjelentősebb fejlődési tendenciájaként tekint. A 2012-es év folyamán a polgári perrendtartás egyik módosításaként megteremtett elektronikus közokirattal az elektronikus okiratok papír alapú okiratokkal történő egyenlő rangra emelése következett be. Az elektronikus eljárások egyre erősödő térnyerése nemcsak a peres, hanem a nemperes eljárásokban is egyre meghatározóbb szerephez fog jutni, mely szükségszerűen magával hozza majd ezen eljárások módosításának szükségességét. Az elektronikus eljárásokra való átállás nagyban függ az adott ország gazdasági fejlettségétől, de fontos szem előtt tartani, hogy bizonyos eljárásokban a jövőben sem lehet eltekinteni a papír alapú ügyintézésről.

„*Három domb egy kontinens, avagy az Európai Unió alapító atyáinak elgondolása hogyan találkozik a napi gyakorlattal*” című előadásában *Grundtner Marcell* (doktorandusz, PPKE JÁK) interdiszciplináris megközelítésben mutatta be jelen korunk világréndjét és annak a jogfejlődésre vonatkozó problematikáját. A globalizáció és lokalizáció témakörét először társadalomtörténeti szempontból vizsgálta, melynek során a XX. sz. nagy világgégeitől mai korunkat meghatározó társadalmi berendezkedésig jutott el. Ezt a határokon átvívelő társadalmi rendszert, a szabad kereskedelem és szabad piac fogalmaival határozta meg, melyet közgazdasági síkon Anthony Giddens, brit közgazdász gondolatain keresztül vizsgált. A közgazdasági megközelítés után a jogi rendszer kettőségre hívta fel a figyelmet, párhuzamot vonva a globalizmus–lokalizmus és a ‘lex fori–lex loci’ fogalompárok között dúlő érdekesültségekre. E feszültséget Theodore Heiss tézisével kívánta feloldani: a társadalmi berendezkedés csak akkor lehet Európában és Magyarországon is működőképes, ha a görög filozófiát, a római jogot és keresztény hitet megtestesítő három domb elméletet, (az Akropolisz, a Capitolium, a Golgota) úgy tudja társadalmunk a mindennapjaiban érvényesíteni, ahogyan azt az Európai Unió alapító atyái is magukénak vallották.

Antal Csanád (doktorandusz, PTE ÁJK) „*A vadvédelmi kerítések szerepe a jogalkotó és a jogalkalmazó szerint*” című előadásával folytatta a szekció ülését. A vadvédelmi kerítésekre vonatkozó hatályos joganyag bemutatását követően a vadászati

törvény rendelkezésein keresztül vizsgálta, mely területek vonhatók a vadászterületek körébe. Jogeseteken keresztül ismertette a vadgazdálkodás gyakorlatban felmerült problémáit, a vadeltartó képesség fogalmát, valamint a vadkárok okait. A vadállomány fenntartásának egyetlen lehetőségként a vad szabad mozgásának biztosítását határozta meg. Az előadó a vadgazdálkodás kapcsán megjelenő nagyfokú egyensúlytalanságot a jogszabályi háttér hiányosságára vezette vissza. Nem lehet megállapítani, hogy mi a túlszaporodott vadállomány, mi a jogszerű vadgazdálkodás mértéke. A bíróságok a felmerült jogvitákat a Ptk. birtokvédelmi szabályai alapján bírálják el, mely a gyakorlatban visszásságokhoz vezet.

A szekció hetedik előadjaként *Seregi Vilmos* (doktorandusz, SZE ÁJK) „*A végrehajtási eljárás sajátosságai a szlovák jogrendben*” címmel tartotta meg referátumát. A szlovák végrehajtási eljárás rendszere felé történeti aspektusból közelített. Az önálló végrehajtási jog kialakulása három lépcsőfokban ment végbe: az 1989-1995 közötti időszakban végrehajtási tevékenységet kizárólag bíróságok láttak el. Az előadó az 1995-1998-as időintervallumra, az önálló végrehajtási jog megszületésének korszakaként tekintett, melyben részben bírósági végrehajtók, részben önálló bírósági végrehajtók tevékenykedtek. 1998-tól kezdődően az intézmény új alapokra helyeződött, mely már kizárólag vállalkozói alapon áll bírósági kontroll mellett.

A Polgári Eljárásjog Szekció I. utolsó referátuma *Gulyás Dávidtól* (doktorandusz, PPKE JÁK) „*Az egészségügyi választottbíráskodás európai modelljei és magyarországi jövőképe*” címmel hangzott el. Az előadó az alternatív vitarendezés lehetőségeit és megvalósítási módjait vizsgálta az egészségügy területén. Az egyes vitarendezési módokat gyakorlati példákon keresztül világította meg, mely során részletesen kitért a skandináv államok, valamint Németország egészségügyi rendszerére. Mely modell lenne Magyarország számára ildomos? Az előadó egy kétszintű alternatív vitarendezésre épülő rendszer mellett érvelt, melynek első szintjén egyrészt a rossz-hiszemű kárigények kiszűrése, másodsorban felrögzítőséget nem vizsgáló rendszer helyezkedne el, második szintjén választottbírói szervezet, melynek végrehajtható döntései ellen bírósági felülvizsgálatnak lenne helye.

SURI Noémi
(doktoranda, PPKE JÁK)

Polgári Eljárásjogi Szekció II.

Őszintén hiszem, hogy a konferenciák ad hoc keretet biztosítanak a tudományos „műhelyvitákra”, olyan teret és időt adnak, mely friss információk, régi problémák megújult kérdései, vagy teljesen új jogi problémák bemutatására, a kutatási eredmények összegzésére szolgál. Természetesen lehetőséget biztosítanak arra is, hogy a tudományos élet leendő résztvevői személyesen is megismerkedjenek egymással. Szekciónk előadói kiváló vitatémákat hoztak magukkal.

A hagyományteremtésnek egy szálát is felfedezni véltem a témavezetők személyén keresztül. Sokunk csak hallott más egyetemek tanáiról, cikkeiket olvasta, de a személyes találkozásra csak konferenciákon adódik lehetőség. Csoportomban tavaly Kengyel Miklós, a Pécsi Tudományegyetem tanszékvezető professzora volt a moderátor, idén *Wopera Zsuzsa*, a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának dékánhelyettese, a Polgári Eljárásjogi Tanszék tanszékvezető egyetemi docense.

Korcsoport szempontjából ismét a mi szekciónk mutatta a legváltozatosabb képet, hiszen frissen végeztek, pályájuk elején lévők és majdnem középkorúak egyaránt akadtak közöttünk. Csak ismétlésbe tudok bocsátkozni: a tudományos képzés színtere a jogelméletnek, mint a joggyakorlatnak, e két elem szükségszerűen feltételezi egymást, amelyet az bizonyít, hogy ügyvédeken és jelölteken, oktatókon és közigazgatásban tisztséget viselőkön kívül ismét három bíró tartott előadást. (Igaz, ugyanazok, akik tavaly is.)

Elsőként *Pákozdi Zita* (doktoranda, SZTE ÁJK) a csoportos perlés és jogerő kapcsolatáról beszélt. Izgalmas volt annak végiggondolása, hogy félnek tekintendő-e az a személy, akinek érdekében indítja meg a pert az ügyész. Bár eljárásjogilag nem, mert az eljárásban nem vesz részt, a perbe vitt anyagi jog szempontjából feltétlenül fél lesz belőle, hiszen az egyedi ügyben hozott döntés jogereje kiterjed rá. Ha az egyszerű kötőerő nem is érvényesül, az anyagi jogerő mindenképpen. Az előadó a 'class action' esetleges interpretációján is végigvezette, bemutatta a csoportos perlés nehezen alkalmazható szabályait.

Lugosi József (doktorandusz, ELTE ÁJK) jogtörténeti előadással készült. Az államalapítástól napjainkig vette végig egyes jogtörténeti korszakok felállítását mellett, a bírósági eljárás szabályainak változásait. Nem volt könnyű a feladata, hiszen a XI-XII. századból kevés írásos emlék maradt fenn. Egy perrendtartás megalkotása küszöbén figyelem felkeltő volt a perbebocsátkozás és a pergátló kifogás intézményének felelevenítése, vagy a Tripartitum azon szabályainak újra megismerése, hogy a nemesi ügyekben ez a szabálygyűjtemény vezette be a fellebbezést.

Deák Beáta (doktoranda, SZE ÁJK) témaválasztása azt igazolta, hogy napjaink 'slágertémája' az eljárásjogi alapelvek és a magyar perjogra gyakorolt hatások vizsgálata. Nem csupán a 60 év alatti több, mint 70 módosítás céljából és a nemzetközi tendenciákból vonta le az előadó az új eljárás kódex szükségességét, hanem abból is, hogy részletesebb szabályozást kívánó kérdések sorozata ad lehetőséget a kutatásra: a tisztességes eljárás értelmezése, a gyermekek és a sajtó részvétele az eljárásban, a zárt tárgyalás elrendelhetőségének szabályváltozásai, és egy másik alapelv, az anyanyelv használatának alapvető joga átalakulása nemzetiségi nyelvhasználatáig.

Szigeti Krisztina (doktoranda, PPKE JÁK) a kutatási részeredményeiről, a tisztességes eljáráshoz való jog összetettségéről, többarcúságáról adott számot. Bemutatta, hogyan őrizte meg alapvető emberi jogi sajátosságait az eljárásjog egyik speciális alapelve. Vizsgálta a Pp. kódex-jellegéből adódó hatályát mind a peres, mind a nemperes eljárások tekintetében, vagyis jogelméleti megközelítésben. Ugyanakkor a bírósági döntések, melyek a Pp. 2. § (3) bekezdésére alapított jogvédelmi eljárásokban születtek, a jogtudományi álláspont részbeni érvényesülését mutatják.

Virág Csaba (doktorandusz, SZE ÁJK) a tájékoztatási kötelezettség és a jogcímehez kötöttség kontextusában azt vizsgálta kvalitatív és kvantitatív módszerekkel,

hogy a társadalom egyes személyei és a bírák álláspontja között van-e jelentős és kimutatható különbség. A tájékoztatási kötelezettség körében a hivatásos és nem hivatásos csoport tagjai úgy vélték, hogy a jogi képviselő nélkül eljáró felet a bíróság oktassa ki alaposan az eljárási jogairól, a személyállapoti és tulajdoni peres esetében akár a hivatalbóliságot is megengedhetőnek találta mindkét csoport, azonban szignifikáns eltérés mutatkozott a jogcím, azaz a megjelölt tárgyi jog, mint jogcímhez kötöttsége tekintetében. A hivatásrend megkérdezett tagjai 80 %-os mértékben vélték úgy, hogy a tárgyi joghoz való kötöttség az anyagi jogerő kérdésében is tisztább, azonosításra alkalmasabb helyzetet teremtene, míg a másik csoport tagja nem látták jelentősnek a kérdést. Az ítélezési szinten elfoglalt hely erőteljesen alakította ebben a tárgyalban való állásfoglalást.

Tavaly a szekcióm nemzetközivé vált jellegéről tudósítottam az olvasóközönséget, idén is hasonló helyzet alakult ki, ugyanis *Székelly János* (doktorandusz, DE ÁJK) az éppen hatályba lépett romániai eljárásjogi törvény újdonságairól beszélt. Logikus volt a koncepció, vélelmeket állított fel a jogalkotás, melyeket bizonyítási eszköznek tekint, mint például azt, hogy a bíróság hivatalból ismerni köteles a hivatalos közlőny agyagát. A bíróság ugyancsak hivatalból veheti tudomásul a külföldi jog tartalmát, de a fél hivatkozhat a helyi szokásra, speciális gyakorlatra is. A román jogalkotás a bizonyítás módja tekintetében taxatív felsorolást alkalmaz.

Miczán Péter (doktorandusz, ELTE ÁJK) a kötelező egyeztetés témájában elsőként az angol CPR szabályait ismertette, majd rendszerezve ismerhettük meg az önkéntes közvetítés, a választottbírói szerződésben kikötött alávetés és a törvényen alapuló mediáció előnyeit és hátrányait. Az előadó alaposságát mutatta, hogy a magyarországi egyeztetés történetét is átfogta az előadás. A mediáció működőképes lenne a családjogi kapcsolatokban, valamint a gazdálkodó szervezetek közötti perekben, ráadásul alkalmas a per elhárítására is. Az ötletszerű szabályozás, a politikai kompromisszumok megléte mellett az előadó kiemelte azokat az angol szabályozásbeli döntési pontokat, melyek alkalmazhatóak lennének a hazai jogban is.

Czoboly Gergely (doktorandusz, PTE ÁJK) az ügyvédi magatartást vizsgálta, összekapcsolva a per tartamának kérdésével. A The Oxford Study 40 országban végzett vizsgálatot, hogy a jogi képviselők tarifa-kialakítását milyen szempontok befolyásolják és milyen csoportosítások alakíthatóak ki. Az eljárási lehetőségek és a felek szándékos perelhúzó magatartásán túl, az elhúzódáshoz hozzájárul a szakmai lojalitás, a szakmai felelősség és a munkadíj tétele is. Az nem kétséges, hogy a hosszabb eljárás nagyobb költséget jelent. A díjszámítás módszereinek megismerése mellett feltehetően hasznos információkat adott a statisztikai adatok grafikonos közlése, melyek meggyőztek arról, hogy a tarifa kialakítás egyes módjai ösztönzik a per mielőbbi befejezését.

Polgár Miklós (doktorandusz, PTE ÁJK) egy konkrét jogeset kapcsán azt vizsgálta, hat-e és hogyan a felülvizsgálat és a jogegységi eljárás a polgári per kimenetelése. Bírósági ügyben hozott és külön közzétett eseti döntést főszabályként az alsóbb bíróságoknak alkalmaznia kell, ellenkező esetben jogegységi eljárást kell kezdeményezni. A Kúriához és az Alkotmánybírósághoz azonban nem lehet minden ügygel odafordulni, jelenleg három millió forint az értékhatár. Ezzel a szabályozással azonban az valósul meg, hogy kisebb perértékű, de jogi problémájában nem kevésbé jelentős

ügyekben a bíróságok szabadon eltérhetnek; egységes jogi ítélkezés kialakulása – a törvénytudományi szintet meghaladóan – nem várható, mert a Kúria szintjét el sem éri.

Végezetül, de nem utolsó sorban *Varga Imre* (doktorandusz, SZTE ÁJK) egy kis számolásra invitált minket. 2011. január 1. napjától a vállalkozások közötti perekben kötelező lenne a jogi képviselet, sőt 2013. január 1. napjától már egyéb perekben is. A hatálybaléptetés azonban ismételtelen elhalasztásra került. Mi lehet ennek az oka? Nem tetszett költőinek az a felvetés, hogy anyagi okai vannak. Az elektronikus ügyintézéshez a bírósági oldalon fogadó képességre van szükség: ügyfélkapu, elektronikus levelezés, e-akták létrehozása, kezelő szoftverek és hordozható hardverek. Mind-mind olyan tétel, mely jelentős kiadást, költséget okozna. A beruházás pénzügyi háttere jelenleg nem áll rendelkezésre.

SZIGETI Krisztina
doktoranda (PPKE JÁK)